

Standardiziran pogoj v potrošniških pogodbah je podvržen nadzoru nad nedovoljenostjo, tudi če je z njim le povzeta nacionalna ureditev, ki se uporablja za drugo kategorijo pogodb

Nacionalno sodišče je pristojno, da v vsakem posameznem primeru presodi, ali je tak pogoj, v skladu s katerim sme dobavitelj zemeljskega plina enostransko prilagoditi ceno, v skladu z zahtevami po dobri veri, uravnoteženosti in preglednosti

Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen (združenje potrošnikov v Severnem Porenju - Vestfaliji) pred nemškimi sodišči izpodbija standardiziran pogodbeni pogoj, s katerim si je RWE, nemško podjetje za oskrbo z zemeljskim plinom, pridržalo pravico, da odjemalcem, če zanje velja posebna tarifa (posebni odjemalci), enostransko spremeni ceno oskrbe z zemeljskim plinom. Namesto da bi se ti odjemalci odločili za standardno tarifo, ki so jo nemški dobavitelji zemeljskega plina dolžni ponuditi potrošnikom, so pogodbe sklenili v okviru pogodbene svobode. Ker združenje meni, da je zadevni pogoj nedovoljen, zahteva v imenu 25 potrošnikov vračilo dodatkov v višini 16.128,63 EUR, ki so jih ti potrošniki podjetju RWE plačali zaradi štirikratnega povišanja cene med letoma 2003 in 2005.

Podjetje RWE zlasti meni, da pri izpodbijanem pogoju, ki je vključen med splošne pogoje, ki se uporabljajo za zadevne odjemalce, nadzora nad nedovoljenostjo ni mogoče opraviti. V tem pogoju naj bi bilo namreč le napoteno na nemško ureditev, ki se uporablja za pogodbe za tarifne odjemalce. V skladu s to ureditvijo naj bi dobavitelj smel cene zemeljskega plina enostransko spremeniti, ne da bi pri tem navedel razlog, pogoje in obseg take spremembe, če je vseeno zagotovil, da so bili odjemalci o tej spremembi obveščeni in so lahko pogodbo odpovedali, če so to želeli.

Ker podjetje RWE s svojimi predlogi pred Landgericht in Oberlandesgericht ni uspelo, je vložilo revizijo pri Bundesgerichtshof (zvezno sodišče, Nemčija), ki je Sodišče zaprosilo za razlago določb prava Unije,¹ katerih namen je varstvo potrošnikov pred nedovoljenimi in/ali nepreglednimi standardiziranimi pogodbenimi pogoji. Nemško sodišče se med drugim sprašuje, koliko so **standardizirani pogoji, v katerih so le povzeti obvezni zakoni ali drugi predpisi**, izvzeti iz nadzora nad nedovoljenostjo.

Sodišče je z današnjo sodbo odgovorilo, da **je pri takih pogojih nadzor nad nedovoljenostjo² treba opraviti, kadar pravni predpisi, ki so v njih povzeti, veljajo le za drugo kategorijo pogodb.**

To, da so pogodbeni pogoji, ki temeljijo na nacionalnih pravnih predpisih, s katerimi je urejena neka kategorija pogodb, izvzeti iz nadzora nad nedovoljenostjo, je namreč utemeljeno s tem, da se upravičeno domneva, da je nacionalni zakonodajalec vzpostavil ravnotežje med vsemi pravicami in obveznostmi strank teh pogodb. To pa ne velja za pogoje drugih pogodb. Če bi bil pogoj iz take pogodbe izvzet iz nadzora nad nedovoljenostjo že zato, ker je v njem povzeta ureditev, ki se

¹ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288) in Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 230).

² V skladu z Direktivo 93/13, navedeno v opombi 1.

uporablja le za drugo kategorijo pogodb, bi se namreč ogrozilo varstvo potrošnikov, ki se želi zagotoviti s pravom Unije.

Sodišče v zvezi z **morebitno nedovoljenostjo** izpodbijanega pogoja ugotavlja, da je zakonodajalec Unije priznal, da ima v okviru trajnih pogodb, kot so pogodbe o oskrbi z zemeljskim plinom, oskrbovalno podjetje legitimen interes, da spremeni cene svoje storitve. Vendar pa **mora biti standardizirani pogoj**, ki dopušča tako **enostransko prilagoditev, v skladu z zahtevami po dobri veri, uravnoveženosti in preglednosti**. Sodišče je glede tega opozorilo, da nazadnje mora **nacionalno v vsakem posameznem primeru ugotoviti, ali je to tako, in ne Sodišče**.

Pri tej presoji nacionalnega sodišča so bistvena ta merila:

- **v pogodbi morata biti pregledno navedena razlog in metoda spreminjanja cen**, tako da lahko potrošnik na podlagi jasnih in razumljivih meril predvidi morebitne spremembe;

Sodišče v zvezi s tem opozarja, da neseznantivne s temi informacijami pred sklenitvijo pogodbe načeloma ni mogoče nadoknaditi s tem, da so potrošniki med izvrševanjem pogodbe v ustreznem roku vnaprej obveščeni o spremembi cen in pravici, da pogodbo odpovejo, če te spremembe ne želijo sprejeti.

- **pravico do odpovedi, ki je dana potrošniku, je v konkretnih okoliščinah dejansko mogoče uresničiti**. To ne bi bilo tako, če potrošnik iz razlogov v zvezi z načinom izvršitve pravice do odpovedi ali v zvezi z razmerami na zadevnem trgu ne bi imel dejanske možnosti zamenjati dobavitelja ali če o spremembi ne bi bil primerno in pravočasno obveščen.

Poleg tega je **Sodišče zavrnilo predlog nemške vlade in podjetja RWE, naj zaradi omejitve finančnih posledic svoje sodbe časovno omeji njene učinke**. Tako se razlaga prava Unije, ki jo je Sodišče podalo v tej sodbi, ne uporablja le za spremembe tarif, do katerih bo prišlo od današnjega dne, ampak tudi za vse spremembe tarif po začetku veljavnosti določb prava Unije, ki so bile razložene s to sodbo.³ Pri tem pa morajo biti tudi izpolnjeni pogoji za predložitev spora o uporabi teh določb pristojnemu sodišču.

Sodišče je glede tega ugotovilo, da finančnih posledic za podjetja za oskrbo z zemeljskim plinom v Nemčiji, ki so s potrošniki sklenila pogodbe za posebne odjemalce, ni mogoče ugotoviti le na podlagi razlage prava Unije, ki jo je podalo z današnjo sodbo. Za odločitev o konkretni kvalifikaciji posebnega pogodbenega pogoja glede na okoliščine posameznega primera in ob upoštevanju te razlage je namreč pristojno nacionalno sodišče.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so na spletnem mestu [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106

³ Direktiva 93/13, navedena v opombi 1, je začela veljati 14. aprila 1993, rok za njen prenos v nacionalno pravo pa se je iztekel 31. decembra 1994. Direktiva 2003/55, tako navedena v opombi 1, je začela veljati 1. novembra 2003, rok za njen prenos v nacionalno pravo pa se je iztekel 30. aprila 2004.